

Työelämäläheinen oppimisen tila – oppimista koulutuksen ja työelämän rajat ylittävässä toiminnassa

Helena Kangastie, TtM, opetuspäällikkö, Lapin ammattikorkeakoulu

Asiasanat: työelämäläheinen oppiminen, työelämäläheinen oppimisympäristö- ja tila, työn opinnollistaminen

Johdanto

Työelämäläheistä oppimista on korostettu ammattikorkeakoulussa koko sen olemassaoloajan. Erilaisilla pedagogisilla valinnoilla on pyritty suuntaamaan opetusta ja oppimista siten, että opiskelijalle mahdollistuu työelämässä oppiminen. Lapin ammattikorkeakoulussa pedagogisena valintana on osaamis- ja ongelmaperustainen oppiminen. Osaamisperustaisen opetussuunnitelman mukainen opiskelu ja oppiminen yhdistyvät työelämän ilmiöihin ja ongelmiin oppimisen perustana. Työelämäläheisessä oppimisessa keskeistä on saavuttaa ammattilaisten toiminta- ja ajattelutapa jo opiskelun aikana.

Tässä artikkelissa kuvaan työelämäläheisen oppimisen tilaa koulutuksen ja työelämän rajat ylittävässä toiminnassa. Konkreettisenä esimerkkinä on työn opinnollistaminen.

Työelämäläheiset oppimisympäristöt ja -tilat

Koulutuksen ja työelämän lähentäminen toisiinsa edellyttää sellaisten oppimisympäristöjen ja oppimisen tilojen mahdollistamista, joissa tavoitetaan ammatin ja työn maailma jo opiskelun aikana. Työelämäläheisyydessä painotetaan, että koulutuksen tehtävänä on myös arvioida ja jopa kyseenalaistaa työelämän toimintamalleja ja kehittää ja uudistaa niitä aktiivisesti (ks. Salonen 2010, 16). ”Lapin ammattikorkeakoulussa työelämäläheisyys tarkoittaa työelämästä kumpuavien haasteiden, ilmiöiden ja ongelmien ratkaisemista työelämän ja opiskelijoiden

yhteistyönä. Se on monipuolista osaamisen ja tiedon siirtoa, jossa keskeiseksi nousee Lapin AMKin sekä opettajien, opiskelijoiden ja työelämän vuorovaikutus ja vuoropuhelu.” (Karjalainen 2014, 27).

Oppimisnäkemysten kehittyminen on tuonut keskustelun kohteeksi myös oppimisympäristöt ja oppimisen tilat. Niiden kehittämisen taustalla ovat oppimiseen, koulutusrakenteisiin ja tietoon liittyvät muutokset. Ammattiin oppimisen näkökulmasta ajatellaan autenttisen työelämän olevan se paras oppimisympäristö ja oppimisen tila. Työelämä oppimisen tilana mahdollistaa osaamisen kehittymisen ja asiantuntijaksi kasvamisen (Kotila ja Mäki 2015, 9-12).

Karjalainen (2014) toteaa, että työelämäläheiset oppimisympäristöt ovat oppivia ja kehittäviä yhteisöjä korkeakoulun sisällä, työelämässä ja niiden rajapinnassa. Kun tavoitellaan oppimista TK- ja työelämärajapinnassa riittää, että työkäytännöt kohtaavat rajapinnalla (Karjalainen 2014, 35).

Astetta kehittyneemmässä, ei vain rajapinnalla, vaan rajat ylittävässä toiminnassa, oppiminen on mahdollista kaikille yhteistyössä toimiville osapuolille, työntekijöille, opiskelijoille ja opettajille. (ks. Häggman-Laitila 2013; Kangastie 2013) Työelämäläheisen oppimisympäristön ja oppimisen tilan elementteinä ovat oppiminen työn kautta ja työssä sekä teoreettisten perusteiden peilaamista hankittuun osaamiseen. Tässä yksi konkreettinen mahdollisuus on opinnollistaa työtä.

Työn opinnollistaminen – työelämäläheinen oppimisen tila

Lapin ammattikorkeakoulu on ollut mukana laajassa korkeakouluverkostossa tutkimassa ja kehittämässä työelämäläheisiä vaihtoehtoisia oppimisen tapoja mm. työn opinnollistamista.

Kehittämisen tavoitteena on ollut opintojen tehostaminen, työelämäläheisyys ja oppimisen ja opetuksen laatu. (ks Kangastie ja Syväjärvi 2017.) Opinnollistamisen pääajatus perustuu siihen, että osaamisen hankkiminen ja osaamisen kehittyminen voivat toteutua yhtä lailla työssä kuin korkeakoulussa, yhdessä ja rinnakkain luontevasti rajoja ylittäen. Osaamisessa huomioidaan myös tutkintomuotoisen koulutuksen ulkopuolella syntyvä osaaminen. Työn opinnollistamisen tavoitteena on koulutuksen ja työn tekemisen saumaton yhdistäminen. Työn ajasta tulee koulun aikaa ja koulun ajasta työn aikaa. Opinnollistamisessa työtä tekemällä

opitaan ja kehitytään monitasoisesti. Käytännön työstä esiin nousevat, tiedostettavat ja työtä ohjaavat teoriat yhdistyvät korkeakoulun tarjoamaan pohjaan.

Verkkovirta - työn opinnollistamista verkostoyhteistyönä -hankkeessa 1.5.2015–31.12.2017 haettiin uudenlaisia ratkaisuja opintojen aikaisen työssäkäynnin opinnollistamiseen. Hankkeessa kokeiltiin työn opinnollistamista, rakennettiin työkaluja ja jaettiin kokemuksia ja osaamista niin työelämän kuin hankkeen verkoston kanssa. Työn opinnollistamisen piloteissa ovat työelämän edustajat olleet vahvasti mukana mahdollistamassa tiivistä ja antoisaa yhteistyötä.

Lapin ammattikorkeakoulun kokeilun tuloksia on koottu ”Työtä opinnollistamassa” julkaisuun. Tuloksista voidaan mainita esimerkkeinä työn opinnollistamisen prosessi, yrittäjäopiskelijan oppimispolku kohti ammattiosaamista ja ennakoiva HOT-prosessi.

Lopuksi

Kokeiluissa tuli esille, että onnistuneet toteutukset lisäsivät opiskelijoiden kiinnostusta työpaikoilla tapahtuvaan oppimiseen. Työn opinnollistaminen vaatii kehittäväää keskustelua ja tarkkaa suunnittelua opiskelijan, opintojaksoista vastuussa olevien opettajien sekä työnantajien välillä. Osaamista ja oppimista tapahtuu koko ajan, muuallakin kuin oppilaitoksissa, se pitää vain osata tunnistaa ja tunnustaa sekä tehdä näkyväksi.

Lähteet:

Häggman-Laitila, A (toim.) Ammattikorkeakoulun ja työelämän kumppanuus. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Taito-työelämäkirjat 6 • 2013. Luettu 29.3.2018.

http://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/TK/Julkaisut/pdf/2013_Haggman_laitila_Ammattikorkeakoulun_ja_tyuelaman_kumppanuus_TAITO6.pdf

Kangastie, H.2013. Työelämäyhteisön areenat oppimis- ja kehittämissympäristöinä – esimerkkinä avainkumppanuus. Luettu 29.3.2018

<https://uasjournal.fi/koulutus-oppiminen/tyoelamayhteison-areenat-oppimis-ja-kehittamisymparistoina-esimerkkina-avainkumppanuus>

Kangastie, H (toim.) Työtä opinnollistamassa. Sarja B. Tutkimusraportit ja kokoomateokset 12/2017. Luettu 3.4.2018.

<http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/134066/B%2012%202017%20Kangastie.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Kangastie,H ja Syväjärvi, T.2017. Ennakoiva hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen-Case Lapin AMK. Teoksessa Kolme kulmaa opinnollistamiseen. Opas opinnollistamisen ratkaisusta, työkaluista ja vinkeistä. Verkkovirta, työn opinnollistamista verkostoyhteistyönä-hanke. Haaga-Helian julkaisut 6/2017.

Karjalainen, L. 2014. Työelämäläheiset oppimis- ja kehittämissympäristöt. Teoksessa H.

Jankkila & H, Kangastie (toim.) Työelämälähtöisyys- ja läheisyys Lapin ammattikorkeakoulussa. Toimintamallin avaus. LAPIN AMKin julkaisuja Sarja B. Raportit ja selvitykset 21/2014.

Kotila,H ja Mäki,K. 2015. Johdanto. Teoksessa H, Kotila ja K, Mäki (toim.) 21 tapaa tehostaa korkeakouluopintoja. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu.

Salonen, Paula. 2010.Työelämäyhteistyöframille! Näkökulmia ammattikorkeakoulujen ja työelämän välisen yhteistyön rakentamiseen ja toiminnan arviointiin. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, B:. Ajankohtaista. Kokkola: Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.